

det ligefrem er gjort til et arithmetisk Regnesystem, hvorledes Forholdet skulde være med Nabogaarden, for at man kunde benytte den indrommede Ret. Dette er saaledes en anden Indskrænkning i Bevillingsretten, at hvor der i en Egn allerede er et betydeligt Antal større Gaarde, der kunne saadanne Bevillinger ikke gives; hvor der derimod er en stor Mængde smaa Gaarde eller Huse og Boelssteder, hvor der altsaa er Mangel paa saadanne større Eiendomme, der vil der kunne gives Bevilling. Denne Bevillingsret er altsaa meget begrændset, og jeg troer, at ethvert Forsøg paa at give stærkere og bestemtere Grændser vel kan ramme det, som kan convenere En eller Anden, der staar i Handel om et saadant Foretagende, — enten selv eller en Ven af ham —, men det kan umuligt ramme de rigtige Tilfælde i Almindelighed. En saadan Bestemmelse, som er overladt til en skjønsom Anvendelse, maa aabenbart indeholde en vis Bidde, at den ikke blot passer paa et enkelt givet Tilfælde, men at det kan finde sin Anvendelse i forskjellige Retninger. Naar der endelig atter er talt om det Ubetimelige i denne Lov, saa er det jo netop af Hensyn til de Skrupler, som flere ærede Rigsdagsmænd have yttret imod denne Lovs Anvendelse paa Fæstegodsset, men idet det i det nu foreliggende Udkast fuldkommen er holdt udenfor, maa enhver Betænkelighed, som hidrører fra Fæsteforholdet, være fuldstændig sjerret. Derved holdes Loven jo aldeles indenfor de Grændser, som allerede nu ere de bestaaende, og hele Forskjellen er kun, at Bevillingsvæsenet indskræntes til nogle faa Procent, medens det nu finder Sted i alle mulige Tilfælde, at det altsaa i de fleste Tilfælde overlades til Borgerne selv at ordne dette Forhold efter lovforefrevne Regler. Naar der iøvrigt ved den Leilighed er gjort opmærksom paa, at der er endeel Fordegods i Danmark, som ikke er i fri Handel og Wandel, da maa jeg gjøre opmærksom paa, at jeg meget godt kunde forstaae, naar dette blev brugt som et Argument mod Udstykningsfriheden; thi da vilde man med Rette kunne sige, at naar den vorende Trang til nye Beboelsessteder og Afsælsbrug er udelukket fra Fæstegodsset og fra de store Hovedgaarde, saa kastes hele den overflødende Deel af Be-

folkningen ud over Selveiergodsset, — men sandelig ikke for at sammenlægge men for at udstykke. Det er derfor aldeles vist, at, hvor der ligger et Selveiersogn midt imellem store Godsdistricter, der gaaer nødvendigviis Udstykningen meget for vidt, fordi hele det Overflud af Befolkningen, som Fæstedistricterne producere, og som ikke kan finde Anvendelse og Beboelse der, bliver kastet over paa Selveierstederne. Det kunde altsaa være et fortrinligt Argument, og det blev jo ogsaa allerede tidligere anført af den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de Valgfreds (Monrad) imod at indrømme fuld Udstykningsfrihed, saalænge man kastede hele Udstykningsfriheden paa Selveiergodsset; men det kan umuligt gjøres gjældende imod en Sammenlægningsfrihed, som jo desuden her er indskrænket inden meget snævrere Grændser. Til Slutning skal jeg gjentage den aldeles formelle Bemærkning, at de ærede Rigsdagsmænd, som have stillet disse Forslag om Forhjælpelse enten til 20 eller til 16 Tdr., have stillet dem til det, som sidst blev vedtaget. Hvis det altsaa nu bliver antaget, bliver Følgen deraf, at Udvalgets nuværende §§ 1 og 2 ere forkastede, og deraf bliver Følgen atter, at netop det, som Thinget efter Forhandlingerne sidst maa antages at ønske, falder bort; thi saa komme vi netop ind i det, som jeg indrømmer, tilfløede Forhold, hvori Udkastet er kommet til os, saa bliver det netop ikke klart, og, efter nogle Juristers Mening, vil det endog være i højeste Grad tvivlsomt, hvilken Anvendelse Loven vil faae i Praxis, saa bliver det maaskee af den Grund nødvendigt, at forkaste den aldeles. Det er ganske vist, at logisk var det fuldkommen tilstedeligt at forandre ogsaa i Udvalgets nuværende Forslag 12 Tdr. enten til 16 eller til 20; men det er efter Afstemningsreglerne nu aldeles umuligt. Det vilde altsaa for dem, der ønske, at Loven i det Hele skal forkastes, være en fortræffelig Tactik at stemme derfor; men de, som mene, at Loven, saaledes som Udvalget nu har indskrænket den, altsaa med Udelukkelse af, hvad der hidtil havde en særegen Frihed, og med Udelukkelse af hele Forholdet med Fæstegodsset, bør udgaae, fordi den for Selveierne skulde afløse det nuværende Bevillingssystem ved